

ความเสียหายเกิดจาก โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง และต้นไม้

หมายถึง โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง และ
ต้นไม้เป็นเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่ง
ผู้ครอบครอง หรือเจ้าของต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๔๓๔

"ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องก็ดี หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอก็ดี ท่านว่าผู้ครองโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดเสียหายเช่นนั้นแล้ว ท่านว่าผู้เป็นเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้นให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความบกพร่องในการปลูกหรือกำจัดต้นไม้หรือกอไผ่ด้วย

ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้นนั้น ถ้ายังมีผู้อื่นอีกที่ต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้นั้นก็ได้"

โรงเรียน

- เป็นสิ่งปลูกสร้างบนดินหรือใต้ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการอย่างอื่น

ส่วนประกอบของโรงเรียน หมายถึง ส่วนที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เช่น ประตู หน้าต่าง บันได โคมไฟ

อุปกรณ์โรงเรียน ไม่ถือเป็นส่วนประกอบของโรงเรียน เช่น ภาพถ่ายฝาบ้าน

สิ่งปลูกสร้าง

มี 2 ประเภท

1 ประเภท ติดดิน เช่น ถนน กำแพง สระน้ำ ท่อน้ำ เขื่อน

2 ประเภท ไม่ติดดิน เช่น แผงลอย นั่งร้าน กองดิน กองหิน

เหตุที่ให้รับผิดชอบ

- หมายถึง สิ่งปลูกสร้างนั้นได้ก่อสร้างเสร็จแล้วและอยู่ในระหว่างครอบครองของผู้ครอบครองแล้วเกิดความเสียหายขึ้น โดยความเสียหายต้องเกิดจากสิ่งปลูกสร้างพังลงมา และไม่ใช่เป็นอุปกรณ์ที่ตกหล่น
- *หากเกิดในกรณีระหว่างก่อสร้างจะไม่เข้า มาตรา ๔๓๔

ฎ.636/2485

"ต้นนุ่นในความครอบครองของจำเลยอยู่ติดบ้านโจทก์ จำเลยรู้ว่าโคนชำรุดจนต้นนุ่นเอียงไปทางเรือนโจทก์ โจทก์บอกให้โค่นต้นเสียเพื่อป้องกันอันตรายมิให้เกิดความเสียหาย จำเลยก็เพิกเฉย ครั้นถูกลมพายุต้นนุ่นโค่นทับเรือนโจทก์เสียหายดังนี้ แม้จะล้มเพราะลมพายุหรือไม่ใช่ลมพายุ จำเลยก็ไม่มีทางตัดรับความผิดเพราะไม่ระมัดระวังตามสมควรที่จะป้องกันความเสียหาย จำเลยต้องรับผิดชอบ"

- แม้การก่อสร้างไม่ดี หรือการบำรุงรักษาไม่เพียงพอ แต่สิ่งปลูกสร้างนั้นพังเพราะเหตุอื่น เช่น มีผู้ทำให้พัง ผู้ครองหรือเจ้าของก็ไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรานี้
- เช่น ขโมยเหยียบกันเสาตุกร่อนที่เจ้าของบ้านไม่บำรุงรักษา เป็นเหตุให้ขโมยตกลงมาขาหัก ความเสียหายเกิดเพราะไปเหยียบ ไม่ใช่เพราะการบำรุงรักษา
- ต่างจากการไม่บำรุงรักษานั่นใดบ้าน แล้วเชิญแขกขึ้นชั้นบน แขกเหยียบบันไดตกลงมา เจ้าของบ้านต้องรับผิดชอบ
- แต่ถ้าขโมยเหยียบบันไดตกลงมา เจ้าของบ้านไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่มีหน้าที่ต้องบำรุงรักษามีให้เกิดความเสียหายแก่ขโมย ทั้งถือได้ว่าขโมยยอมเสี่ยงภัยเข้ารับความเสียหายเอง

มูลความ รับผิดชอบ

มีอยู่ 2 กรณี

1. สิ่งก่อสร้างไว้นั้นชำรุดบกพร่อง เช่น ออกแบบก่อสร้างไม่ดี ใช้
สัณหาระไม่ดี

2. บำรุงรักษาไม่เพียงพอ ปล่อยปละละเลยไม่ซ่อมแซม

*หากเกิดจากสาเหตุภายนอก เช่น แผ่นดินไหว ไฟฟ้า ถูกรถยนต์ชนพัง

ผู้รับผิดชอบ

1 ผู้ครอง เช่น ผู้เช่า ผู้ทรงสิทธิเก็บกิน

2 เจ้าของสิ่งก่อสร้าง เช่น ผู้ทรงกรรมสิทธิ

ผู้ครอง

ฎ. 2959/2516 "ป้ายโฆษณาติดตั้งบนอาคารพาณิชย์ ผู้เช่าสถานที่ติดตั้งเป็นผู้ครองป้าย ผู้รับจ้างติดตั้งและผู้ดูแลป้ายไม่ใช่ผู้ครองร่วมด้วย ป้ายตั้งขึ้นไม่ตรงตามแบบแปลนจึงถูกพายุธรรมชาติพัดพังลง ทำให้โจทก์เสียหาย ผู้เช่าสถานที่อันเป็นผู้ครองป้ายต้องรับผิดชอบ

ผู้ครอง

ผู้ครองตามมาตรานี้อาจพ้นความรับผิดได้ หากพิสูจน์ได้ว่าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายนั้นแล้ว จึงให้เจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ผู้เช่าได้บอกให้เจ้าของซ่อมแซมบ้านตามหน้าที่ของเจ้าของ ตามมาตรา ๕๕๐, ๕๕๑ แล้ว แต่เจ้าของก็ไม่ซ่อมแซม เป็นต้น การทอดทิ้งไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ไม่ถือว่าได้ใช้ความระมัดระวัง จะปิดความรับผิดให้เจ้าของไม่ได้

เจ้าของสิ่งก่อสร้าง

ฎ.1438/2526 "ความเสียหาย (น้ำฝนไหลเข้าร้านค้า) เกิดจากท่อระบายน้ำ (ที่พาด) จากคาไฟฟ้าโรงแรม (แตกทะลุ) ชำรุดบกพร่องหรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอ จำเลย ซึ่งเป็นทั้งผู้ครองและเจ้าของคาไฟฟ้าโรงแรมและท่อระบายน้ำดังกล่าว จึงต้องรับผิดชอบ"

เจ้าของสิ่งก่อสร้าง

เจ้าของก็เป็นผู้ครองในฐานะผู้ทรงกรรมสิทธิ์ หากความเสียหายเกิดขึ้นระหว่างสิ่งปลูกสร้างอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นเจ้าของไม่ต้องรับผิดชอบรับผิดชอบอยู่กับผู้ครอง เว้นแต่ผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ดังกล่าวแล้วจึงให้เจ้าของรับผิดชอบ ซื่อบ้านไว้ต่างจังหวัด ไม่มีใครเข้าไปอยู่ ทั้งร้างไว้ เจ้าของเป็นผู้ครองโดยไม่มีข้อแก้ตัว นอกจากจะพิสูจน์หักล้างว่าความเสียหายมิได้เกิดจากความบกพร่องในการก่อสร้างหรือในการบำรุงรักษา

ต้นไม้

มาตรา ๔๓๔ วรรคสอง

- "บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้น ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความบกพร่องในการปลูกหรือค้ำจุนต้นไม้หรือกอไผ่ด้วย"
- บกพร่องในการปลูก หมายถึง ปลูกเองโดยบกพร่อง บกพร่องในการค้ำจุนต้นไม้ หมายถึง ปลูกเองหรือคนอื่นปลูกมาก่อน หรือต้นไม้ขึ้นเอง แล้วไม่ค้ำจุนให้ดีขึ้นรวมทั้งแผ่กิ่งก้านสาขาไปทำความเสียหายแก่ผู้อื่นด้วย

ฎ.3593/2528

"ตราบโคที่จำเลยยังคงปล่อยให้ต้นไม้ของจำเลยล้มเอนเข้าไปในที่ดินของโจทก์โดยไม่ยอมค้ำจุน หรือตัดออกเพื่อระงับความเสียหาย ย่อมถือได้ว่าจำเลยกระทำความผิดต่อโจทก์ติดต่อกันมาอยู่ตราบนั้น โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายส่วนที่ยังไม่พ้นกำหนด ๑ ปี ย้อนหลังไป นับแต่วันฟ้อง"

สิทธิไล่เบียด

มาตรา ๔๓๔ วรรคสาม

“ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้น ถ้ายังมีผู้อื่นต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่ผู้นั้นก็ได้”

ในกรณีจ้างปลูกสร้างบ้าน ผู้รับจ้างก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องแต่ยังไม่เกิดความเสียหาย เมื่อส่งมอบแล้วผู้ว่าจ้างเข้าไปอยู่ ต่อมาสิ่งปลูกสร้างนั้นพัง ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหายเนื่องจากความชำรุดบกพร่องนั้น ผู้ว่าจ้างในฐานะเจ้าของและผู้ครองต้องรับผิดชอบ หากได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปแล้ว ตามมาตรานี้ให้สิทธิไล่เบียดเอาจากผู้รับเหมาก่อสร้างได้

สิทธิในการป้องกันภัย อันตรายล่วงหน้า

ปิดป้องภัยล่วงหน้า

มาตรา ๔๓๕

"บุคคลใดจะประสบความเสียหายอันพึงเกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นของผู้อื่น บุคคลผู้นั้นชอบที่จะเรียกให้จัดการตามที่จำเป็นเพื่อบำบัดปิดป้องภัยอันตรายนั้นเสียได้"

- กรณีนี้อย่างไม่เกิดความเสียหาย

- แต่กฎหมายให้สิทธิบุคคลที่อาจจะได้รับความเสียหายอันเกิดจากโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างของผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ครองหรือเจ้าของ
- ให้ผู้นั้นจัดการป้องกันความเสียหายได้หากแจ้งแล้วผู้ครองหรือเจ้าของไม่จัดการอย่างใดผู้อาจเสียหายย่อมฟ้องศาลให้บังคับได้โดยฟ้องศาลขอให้บังคับจำเลยซึ่งเป็นผู้ครองหรือเจ้าของบำบัดปัดป้องอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น
- ในมาตรา ๔๓๕ กล่าวเฉพาะโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างมิได้พูดถึงต้นไม้หรือกอไผ่ดังเช่นมาตรา ๔๓๔ แต่ตามมาตรา ๔๓๕ นี้จะนำมาปรับใช้แก่ต้นไม้และกอไผ่ด้วยในฐานะกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งตามมาตรา ๔

ความเสียหายอันเกิด จากของตกหล่นจาก โรงเรียน

มาตรา ๔๓๖ “ บุคคลผู้อยู่ในโรงเรียนต้อง
รับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดเพราะของ
ตกหล่นจากโรงเรียนนั้น หรือเพราะทิ้งขว้าง
ของไปตกในที่อันมิควร”

- ของที่ตกหล่นนี้อาจตกหล่นเองหรือมีผู้ทำให้ตกหล่น เช่น กระเบื้องหลุดหล่นลงมา หรือมีคนประมาททำให้กระถางต้นไม้ทลาย
- ขอบหน้าต่างตกหล่นลงมาถูกคนเดินผ่าน ได้รับบาดเจ็บ

ฎ.1689 / 2514

"จำเลยสร้างแฟลตให้คนเช่า ซึ่งอาจ
ทิ้งของหรือน้ำลงบนที่ดินของโจทก์ถัดไป
แม้จำเลยจะครอบครองและอยู่อาศัยใน
แฟลต แต่ได้มีผู้เช่าแยกเป็นส่วนตึกซึ่งเป็น
ผู้ทำละเมิด จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา
๔๓๖ ไม่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หรือ
จงใจหรือประมาทเลินเล่อทำละเมิดต่อ
โจทก์"

บุคคล

- “บุคคลผู้อยู่ในโรงเรือน” หมายถึงเจ้าของบ้านหรือหัวหน้าครอบครัว
เจ้าของสถานที่ไม่ได้หมายถึงบริวารหรือแขกที่มาพักอาศัยเพราะไม่มี
อำนาจควบคุมดูแลในบ้านฉะนั้นบริวารหรือแขกผู้มาอาศัยจึงไม่ใช่ผู้
อยู่ในโรงเรือน“
- "บุคคล" ในที่นี้หมายถึงบุคคลธรรมดาไม่ใช่นิติบุคคล

ของ

- “ของ” คือสิ่งของทุกชนิดไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก แต่ไม่หมายถึงส่วนประกอบที่สำคัญของโรงเรือนซึ่งเป็นกรณีตามมาตรา 434
- เป็นได้ทั้งของแข็งของเหลวและก๊าซเช่นรางน้ำฝนหรือท่อน้ำเครื่องปรับอากาศรั่วหยดใส่ท่อก๊าซรั่ว
- น่าจะหมายถึงสัตว์ด้วย เช่น ลิงที่เลี้ยงไว้พลัดตกลงไปทำความเสียหาย

ตกหล่น และ ทิ้งขว้าง

- คำว่า “ทิ้งขว้าง” เป็นการกระทำของตนโดยตั้งใจแต่ไม่ต้องตั้งใจให้ถูกคน หากตั้งใจขว้างให้บุคคลอื่นเสียหายเป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ ด้วย
- คำว่า “ตกหล่น” หมายถึงของซึ่งตกจากที่สูงสู่เบื้องล่างโดยธรรมชาติหรืออาจเกิดจากการกระทำของคนโดยไม่ตั้งใจหรือการกระทำของสัตว์ เช่น คนหรือแมวเดินบนหลังคา ทำให้กระเบื้องตกหล่น ลมพัดหรือแรงสะเทือนตามปกติ ทำให้กระถางต้นไม้ริมหน้าต่างตกหล่น แต่ต้องมีสาเหตุจากแผ่นดินไหวหรือพายุใหญ่พัดหรือหอบเอาของปลิวไป ไม่ถือว่าตกหล่น

สิทธิไล่เบียด

- มาตรการนี้ไม่ได้บัญญัติเรื่องสิทธิไล่เบียดไว้
- ปัญหาไม่ว่าจะใช้สิทธิไล่เบียดในฐานะเป็นผู้รับช่วงสิทธิได้หรือไม่
- มาตรา ๒๒๕(๓) บัญญัติไว้ว่า“ การรับช่วงสิทธิย่อมมีขึ้นด้วยอำนาจกฎหมายและย่อมสำเร็จเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ บุคคลผู้มีความผูกพันร่วมกับผู้อื่น หรือเพื่อผู้อื่นในอันจะต้องใช้หนี้มีส่วนได้เสียด้วยในการใช้หนี้ นั้น และเข้าใช้หนี้ นั้น”

1. ละเมิดกับความเสียหายที่เกิดจากยานพาหนะ

มาตรา 437 บุคคลใดครอบครองหรือควบคุมดูแลยานพาหนะ
อย่างใด ๆ อันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล บุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบ
เพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการ
เสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้อง
เสียหายนั่นเอง

ยานพาหนะ

- ยาน หมายถึง เครื่องนำไป
- พาหนะ หมายถึง เครื่องขับเคลื่อน
- ยานพาหนะ จึงหมายถึง เครื่องนำไป
ซึ่งจะนำคุณ ตัว สิ่งของ จากที่หนึ่ง
ไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่ว่าจะนำไป
เพื่อกิจธุระหรือท่องเที่ยวหรือ
สนุกสนานก็ตามก็ถือเป็น
ยานพาหนะ

ยานพาหนะที่เดิน ด้วยเครื่องจักรกล

- ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะนี้ต้องเป็นยานพาหนะที่เดินด้วยเครื่องจักรกล
- ยานพาหนะที่เคลื่อนที่ไปด้วยกำลังเครื่องจักรกล เครื่องยนต์เครื่องไฟฟ้า พลังงานปรมาณู พลังงานแสงแดด พลังงานแม่เหล็ก ที่ทำให้เครื่องจักรกลทำงานไม่ใช่กำลังอย่างอื่น
- เช่น รถยนต์ รถไฟ เรือยนต์ เครื่องบิน สามล้อ เครื่องรถจักรยานยนต์

- เรือโย่ง
- เรือพ่วง
- เรือลาก
- รถลาก
- รถพ่วง
- รถเล่น ดับเครื่อง

ถือว่ามิใช่สภาพเดียวกับยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล

- ถ้ำจอดอยู่กับที่
- รถจอดเทปูน เป็นทรัพย์สินอันตราย

ความเสียหายเกิดขณะ ยานพาหนะนั้นเดิน

- ต้องเกิดจากยานพาหนะโดยตรงโดย
ยานพาหนะต้องเคลื่อนที่อยู่ด้วย
ขณะเกิดเหตุ เช่น เฉี่ยวชน หม้อน้ำ
รถระเบิด ถังน้ำมันลุกไหม้ ช่างหลุด
จากรถพุ่ง พลิกคว่ำ

- กระจกหลุด
- กระบะหลุด
- ชู่งหลุด
- น้ำกระเด็น เปียกคนข้างถนน
- คลื่นทำให้เรือบรรทุกข้าวคว่ำ
- แรงกระเทือนทำให้บ้านเสียหาย

ความเสียหาย
ต้องเกิดแต่
ยานพาหนะ
นั้น

จะเกิดจากตัวยานพาหนะนั้นโดยตรง เช่น เถี่ยวชน
หรือทับ พลิกคว่ำ ของที่บรรทุกตกหล่นใส่ผู้เสียหาย

ยางรถหรือหม้อน้ำรถเกิดระเบิด ถังน้ำมันลุกไหม้
กระจกติดรถเกิดหลุดใส่ผู้เสียหาย

สะเก็ดไฟปลิวจากรถจักรไอน้ำที่กำลังวิ่งอยู่
(ท.1300-1315/2499)

ฎ.1199/2473

"เมื่อเรือกำปั่นไฟเดินทะเลฝ่ายหนึ่งกับเรือพ่วง
ซึ่งมีเรือกลไฟลากไปอีกฝ่ายหนึ่งเกิดชนกันขึ้น

ฝ่ายใดอ้างว่า อีกฝ่ายหนึ่งประมาทเลินเล่อ
ฝ่ายนั้นต้องนำสืบ

จะยกข้อสันนิษฐานของมาตรา ๔๓๗ มาบังคับ
ให้เรือกำปั่นไฟเดินทะเลนำสืบไม่ได้

เพราะเรือพ่วงซึ่งมีเรือกลไฟลากไปนั้น ตามกฎหมาย
ถือว่ารวมกันไปมีสภาพอย่างเดียวกับเรือกำปั่นไฟ"

ฎ.828/2490

"ยานพาหนะที่เดินด้วยกำลัง
เครื่องจักรกลด้วยกัน โดนกันเสียหาย
ไม่อยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๔๓๗

ในกรณีนี้หน้าที่นำสืบตก
อยู่ในหลักธรรมดา

ฝ่ายที่กล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่งทำ
ละเมิด ต้องนำสืบก่อน"

ผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๔๓๓

๑. ผู้ครอบครองยานพาหนะ
๒. ผู้ควบคุมดูแลยานพาหนะ

ฎ.912/2477

- "ผู้ที่เป็นแต่ผู้ครอบครองก็ดี เป็นแต่ผู้ควบคุมดูแลก็ดี ย่อมรับผิดชอบตามมาตรา ๔๓๓
- และถ้าผู้ครอบครองและผู้ควบคุมดูแลเป็นคนละบุคคลกัน
- บุคคลเหล่านั้นต้องรับผิดชอบด้วยกัน"

ผู้ควบคุมดูแล

- บุคคลที่ยึดถือและรับผิดชอบควบคุมบังคับยานพาหนะให้เคลื่อนที่ไป
- กฎหมายไม่ได้ใช้คำว่า ผู้ขับขี่

ฎ.3088/2524

"จำเลยเป็นพนักงานนำร่องเรือเดินสมุทร จึงเป็นผู้ควบคุมยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลตาม
มาตรา 437

นายเรือและพนักงานเรือดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้คำสั่งในการนำร่องของจำเลยด้วย ไม่ได้เป็นเพียงผู้แนะนำเรือเท่านั้น "

ฎ.2481/2533

โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบในฐานะที่เป็นเจ้าของผู้ครอบครองรถยนต์

ไม่ใช่ในฐานะนายจ้างหรือตัวการ

จึงเป็นฟ้องที่อาศัยบทบัญญัติมาตรา 437

ฉะนั้นแม้จะได้ความว่าจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของรถยนต์ แต่เมื่อไม่ได้ความว่าจำเลยที่ 2 ร่วมไปกับรถยนต์นั้น

จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 2 ครอบครองรถยนต์ในขณะที่เกิดเหตุ จำเลยที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบ

- เช่ารถยนต์พร้อมคนขับ
- คนขับรถเป็นคนควบคุมดูแล
- ไม่ใช่ผู้เช่า ^{AD1}

AD1 กรณีเช่ารถยนต์ที่ผู้ให้เช่าให้คนขับรถมาด้วย คนขับรถเป็นผู้ควบคุมดูแล มิใช่ผู้เช่าเป็นผู้ควบคุม (ฎ๗๖๙/๒๕๔๕) นายจ้างสั่งให้ลูกจ้างขับรถของนายจ้างไปส่งของ ขณะขับรถลูกจ้างเป็นผู้ควบคุมดูแล นายจ้างเป็นเจ้าของแต่ไม่ได้ครอบครองรถในขณะเกิดเหตุ ไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๔๓๗ (ฎ.๓๕๓๗/๒๕๓๗) แต่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๔๒๕ ประกอบมาตรา ๔๓๗
Ampassacha Disatha-Amnarj, 24/06/2563

436-437/2559

- การจะได้ประโยชน์ของข้อสันนิษฐานจะต้องไม่มีส่วนในการควบคุมหรือครอบครองยานพาหนะ
- จำเลยและ ป ขั้รถเฉี่ยวชนกัน ทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตายและทรัพย์สินเสียหาย
- จำเลย ละ ป เป็นผู้ควบคุม
- จึงต้องรับผิดชอบ
- เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า เกิดจากเหตุสุดวิสัย

เหตุยกเว้น ความผิด

- ผู้ครอบครองหรือผู้ควบคุมดูแลต้องรับผิดชอบในความเสียหาย
- ยกเว้นเป็นเหตุสุดวิสัยหรือเป็นความผิดของผู้เสียหาย
- ฝ่ายยานพาหนะมีภาระพิสูจน์ หากไม่พิสูจน์ต้องแพ้คดี

ฎ.1444/2505

ลูกจ้างของจำเลยขับรถตกห้วย ทำให้ตนเองและบุตรของโจทก์ถึงแก่ความตาม โจทก์ฟ้องจำเลยให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน จำเลยต้องพิสูจน์ว่าเป็นความผิดของโจทก์ หรือเพราะเหตุสุดวิสัย เพราะลูกจ้างของจำเลยเป็นผู้ควบคุมรถยนต์ ซึ่งเป็นยานพาหนะตามมาตรา 437

1. เหตุสุดวิสัย

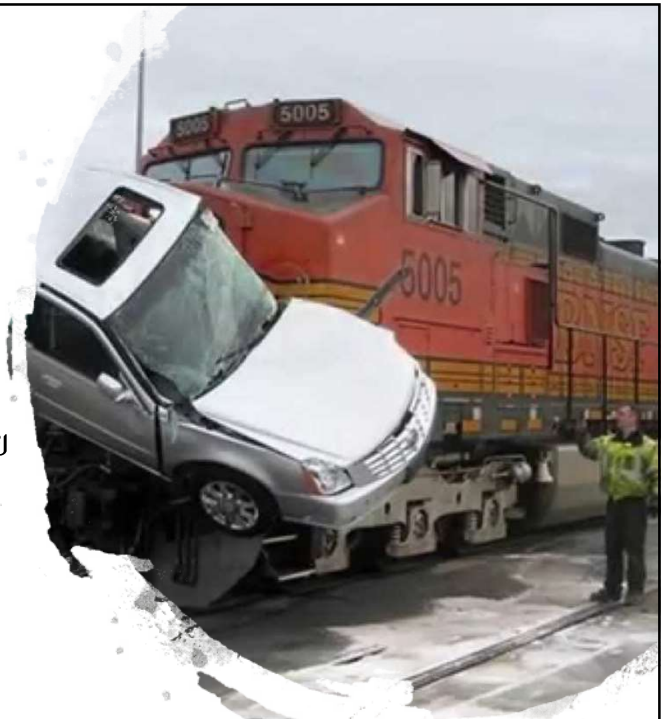
- เป็นไปตามมาตรา 8 ซึ่งเป็นเหตุที่ธรรมชาติที่นอกเหนืออำนาจของมนุษย์ที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้จะระมัดระวังตามสมควรแล้วก็ตาม ขั้บรถมาตามปกติ ทับคนที่ถูกรถชนแล้วกระเด็นมา
- ตัวอย่างฎีกา เหตุสุดวิสัย ฎ.1636/2506 จำเลยขับรถบรรทุกซึ่งมีผู้เสียหายขอโดยสารมาด้วยระหว่างทางรถตกหลุม แหนมหน้าหักไปคำคันส่ง ทำให้รถเฉไ้ไปชนหลักกิโลเมตรข้างทางและตะแคง ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย
- วึ่งตัดหน้ารถที่จำเลยขับในระยะกระชั้นชิด
- ขับรถหลบรถที่ล้ำมา บังคับรถไม่ได้
- หักหลบรถจักรยานยนต์ที่ออกจากซอย แล้วไปชน

- ตัวอย่างฎีกา ไม่สุดวิสัย ฎ.634/2501 ข้ออ้างว่ารถคว่ำเพราะนอตคันส่งพวงมาลัยหลุด แม้จะจริงก็เป็นเรื่องที่เกิดจากเครื่องจักรกล ซึ่งเป็นหน้าที่ผู้ขับต้องคอยตรวจตราดูแล จะอ้างว่าเป็นเหตุสุดวิสัยไม่ได้ เพราะไม่ใช่เกิดจากภัยนอกอำนาจซึ่งไม่อาจรู้และป้องกันได้
- ระบบเบรก
- ฝากรอบหน้ารถ ฝากระโปรงรถหลุด

2. ความผิดของผู้เสียหาย

- เช่น ผู้เสียหายพุ่งตัวให้รถไฟทับ หรือวิ่งตัดหน้ารถยนต์ในระยะกระชั้นชิด (ฎ.2015/2520)
- แต่ถ้าเป็นความเสียหายของฝ่ายยานพาหนะ แม้ความเสียหายนั้นผู้เสียหายมีส่วนผิดอยู่ด้วย ฝ่ายพาหนะก็จะต้องรับผิดชอบ
- แต่มีสิทธิได้ลดหย่อนค่าสินไหมทดแทนตาม มาตรา ๔๔๒, ๒๒๓ เท่านั้น

- ในกรณีที่ผู้เสียหายกระทำตนเองให้เกิดความเสียหายเพื่อเสี่ยงภัยอันตราย เฉพาะหน้าที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้น ที่ไม่ใช่ความผิดของผู้เสียหาย
- ฝ่ายยานพาหนะต้องรับผิดชอบ
- เช่น รถยนต์จะวิ่งตัดหน้ารถไฟ ผู้เสียหายกลัวถูกรถไฟชนจึงรีบกระโดดลงจากรถยนต์ได้รับบาดเจ็บ คนขับรถยนต์ต้องรับผิดชอบ (ฎ.1436/2511)

ความเสียหายอันเกิดจาก ทรัพย์สินอันตราย

มาตรา 437 วรรค
สอง

"ความข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงผู้มีไว้ในครอบครองของตน ซึ่งทรัพย์สินเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ หรือโดยความมุ่งหมายที่จะใช้ หรือโดยอาการกลไกของทรัพย์สินนั้นด้วย"

1. ทรัพย์สินอันตรายโดยสภาพ

- สภาพของทรัพย์สินนั้นเองทำให้เกิดอันตรายได้
- เช่น กับดักสัตว์ บันไดเลื่อน ลิฟต์ น้ำมันเบนซิน ดินปืน กระแสไฟฟ้า น้ำกรด ท่อส่งน้ำประปา ฯลฯ

ฎ.1869/2492

กระแสไฟฟ้าที่จัดขึ้นเพื่อจำหน่ายย่อมเป็นของที่เกิดอันตรายได้โดยสภาพ หรือโดยความมุ่งหมายที่จะใช้
เจ้าของผู้จำหน่ายกระแสไฟฟ้าต้องรับผิดชอบเมื่อมีผู้รับ
อันตรายจากสายไฟฟ้าที่ขาดอยู่ที่ถนน เว้นแต่จะเป็นเหตุ
สุดวิสัย โดยไม่ต้องคำนึงถึงความประมาทเลินเล่อของ
เจ้าของ

1919/2523

จำเลยเป็นเจ้าของบ้าน มีการชิงสายทองแดงเปลือยปล่อยกระแสไฟฟ้าไว้รอบบ้าน
แล้วไม่ดูแลให้สายไฟอยู่ในสภาพเรียบร้อย
สายไฟฟ้าตกลงมาพาดรั้ว ผู้ตายไปยืนปัสสาวะริมรั้ว ถูกไฟดูด
เจ้าของบ้านต้องรับผิดชอบเพราะเป็นผู้ครอบครองดูแล

2. ทรัพย์ อันตรายโดย ความมุ่งหมาย ที่จะใช้

ทรัพย์ที่โดยสภาพไม่เป็นอันตราย

แต่อาจเกิดอันตรายเมื่อนำมาใช้

เช่น มีดวงเฉยๆ ไม่เป็นอันตราย แต่ถ้า
นำมาฟันหรือแทงใครก็เกิดอันตรายเมื่อนั้น

3. ทรัพย์สิน อันตรายโดย อาการกลไก ของทรัพย์สิน

ทรัพย์สินนั้นมีเครื่องจักรกลเป็นสำคัญในการทำงาน
เช่น เครื่องสูบน้ำ มอเตอร์ไฟฟ้า เครื่องจักรกลในโรงงาน
ชิงช้าสวรรค์ ฯลฯ

แต่ไม่ใช่ยานพาหนะตามวรรคหนึ่ง

หากเป็นยานพาหนะที่ติดเครื่องจอดอยู่กับที่ หม้อน้ำเกิด
ระเบิดถือว่าเป็นทรัพย์สินอันตรายโดยอาการกลไกของทรัพย์สิน

ผู้รับผิดชอบ

- จำกัดผู้รับผิดชอบเฉพาะผู้ครอบครองทรัพย์สิน
อันตรายในขณะเกิดเหตุ โดยไม่จำเป็นต้อง
เป็นเจ้าของ

ฎ.1659/2513

สายไฟฟ้าที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ ช. เป็นสายไฟฟ้าภายในช่วงที่ต่อจากหม้อวัดไฟเข้าไปยังบ้านของ จ. ผู้ขอใช้ไฟ และอยู่ในเขตที่ดินของ จ. และทางเดินที่ ช. เดินไปก็มีโซ่ทางสาธารณะเพราะเป็นทางเดินตามคันสวนในที่ดินส่วนบุคคลที่เจ้าของที่ดินมิได้หวงห้ามกีดกันมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เดินผ่านไปมาในที่ของตนดังนั้น จึงถือไม่ได้ว่าสายไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพนั้นอยู่ในความครอบครองของจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 437 วรรคสอง จำเลย (การไฟฟ้านครหลวง) จึงไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับการตายของ ช. เนื่องจากถูกกระแสไฟฟ้าดูด (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 31/2513)

เหตุยกเว้นความผิด

- ผู้ครอบครองทรัพย์สินอันตรายไม่ต้องรับผิดชอบเมื่อพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง

ฎ.3354/2524

- การไฟฟ้าจำเลยผู้ครอบครองต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่กระแสไฟฟ้าที่จำเลยจัดให้มีขึ้นเพื่อจำหน่าย จำเลยนำสืบว่า ผู้ตายคงขึ้นไปนั่งบนผนังกันตกที่คาดฟ้าแล้วเสียหลัก มือจึงไปถูกสายไฟฟ้าดังนี้ ไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่าเหตุเกิดเพราะความผิดของผู้ตายเองดังจำเลยอ้าง

ตัวอย่างฎีกา เหตุสุดวิสัย

ฎ.179/2522

"เสาไฟฟ้าหักเพราะไฟไหม้หญ้าซึ่ง
ไม่ได้ถางและเคยไหม้เสาหักมาแล้ว
เป็นเหตุที่ระวังป้องกันได้ ไม่เป็นเหตุ
สุดวิสัย"

•529/2523

ทางมะพร้าวพาดไปถูกสายไฟฟ้าเมื่อมีลมพัด
ไม่ใช่เหตุสุดวิสัย เพราะอาจป้องกันได้

เป็นความผิดของผู้เสียหาย

- ต้องเกิดจากผู้เสียหายฝ่ายเดียว
- ปีนไปตัดสายไฟฟ้าเพื่อขโมยสายไฟ
- ปีนหม้อไฟแรงสูงเพื่อตัดกิ่งหรือสอยผลไม้

883/2518

- เด็กปีนรั้วเก็บดอกรั้วถูกสายไฟฟ้าเปลือยตกลงมาทับ

เด็กไม่คาดว่าจะมีสายไฟฟ้า

ไม่ใช่ความผิดของเด็ก

ผู้ครอบครองผิด